

Warszawa, dnia 23-06-2021 r.

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WOŚ.055.45.2021.KW

1577740.5301918.4398644Pani
Sabina Pierużek-Nowak
Prezes Stowarzyszenia dla Natury
„Wilk”
ul. Cynkowa 4
34-324 Twardorzeczka

Szanowna Pani,

W odpowiedzi na apel z dnia 24 kwietnia 2021 r. w sprawie utworzenia Państwowej Służby Ochrony Przyrody, przekazuję następujące stanowisko.

Przede wszystkim należy wskazać, iż sposób postępowania wobec dziko występujących gatunków zwierząt określają przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1683), a także rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. poz. 2183) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. *w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych* (Dz. U. Nr 45 poz. 433). W polskim prawie zostały zatem przewidziane regulacje dotyczące formalnej strony postępowania z dzikimi zwierzętami, określono podział kompetencji między poszczególnymi organami, jak również wskazano organy odpowiedzialne za podejmowanie konkretnych decyzji, w tym tych dotyczących zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Obowiązujące obecnie przepisy prawa przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających m.in. zagrożeniu powodowanemu przez zwierzęta chronione, w tym wilki, dla życia i zdrowia ludzkiego. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tego gatunku, w celu wyeliminowania powodowanego zagrożenia – np. na umyślne płoszenie, umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce, czy zabijanie. Zezwolenia wydawane są przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (w zakresie umyślnego płoszenia i przemieszczania), Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (w zakresie umyślnego zabijania) oraz Ministra Środowiska (w przypadku, gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego). Zezwolenia takie mogą być wydawane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli wnioskowane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony gatunków chronionych oraz przy spełnieniu jednej z przesłanek indywidualnych, jak na przykład interes zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego. W przypadku, gdy zagrożenie jest udokumentowane oraz gdy spełnione są wszystkie przesłanki niezbędne do wydania zezwolenia nie ma przeciwwskazań, aby zezwolenie takie uzyskać. Niemniej jednak należy zaznaczyć,

że ewentualne zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem stosownego odstępstwa. Zasadnym jest również podkreślenie, że w uzasadnionych przypadkach, gdy wniosek obiektywnie nie może być załatwiony w formie pisemnej, podmiot zainteresowany uzyskaniem zezwolenia może uzyskać decyzję ustną [art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 z późn. zm.)], po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. W tym celu należy skontaktować się telefonicznie z Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska pod numerem telefonu podanym na stronie internetowej urzędu.

Należy przy tym wyraźnie podkreślić, iż wydawanie takich decyzji poprzedzone jest szczegółową analizą poszczególnych przypadków; często również organy zasięgają opinii ekspertów specjalizujących się w konkretnym gatunku. Nie można zatem zgodzić się z podstawową tezą przedmiotowego pisma, iż w Polsce nie istnieje profesjonalna państwowa służba ochrony przyrody. Działania podejmowane przez regionalnych dyrektorów ochrony środowiska oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska bez wątpienia należy uznać za w pełni profesjonalne, racjonalne, oparte na wiedzy, doświadczeniu i podstawach prawnych. Ponadto, funkcjonowanie innych służb, w tym straży miejskich, leśnych, parków narodowych, łowieckiej i rybackiej oraz inspekcji ochrony środowiska, weterynaryjnej, fitosanitarnej, a także służby celnej i policji podlega ciągłemu monitoringowi i sukcesywnemu usprawnianiu poprzez dostosowywanie do bieżących wymagań prawnych i faktycznych.

Odrębną kwestią jest subiektywna ocena poszczególnych sytuacji, w tym szczególnie tych z udziałem gatunków chronionych, zwłaszcza wilka. Postulowane w piśmie utworzenie kolejnej służby państwowej, której zadaniem miałyby być m.in. wspieranie skutecznego ścigania sprawców nielegalnych odstrzałów, niesienie pomocy zwierzętom uwięzionym we wnykach, prowadzenie odstraszenia drapieżników czy dokonywanie odłowów bądź eliminacji zwierząt wchodzących w konflikt z człowiekiem powieła już zakres zadań przypisany różnym, już istniejącym i funkcjonującym służbom. Utworzenie kolejnej instytucji doprowadziłoby raczej do zwiększenia chaosu kompetencyjnego i jedynie w iluzoryczny sposób objęło praktyczną ochroną populacje żubra, rysia, niedźwiedzia czy wilka. Nie wiadomo przy tym, co właściwie oznacza określenie „praktyczna ochrona” gatunków chronionych. W opinii Ministerstwa Klimatu i Środowiska taka ochrona w stosunku do ww. gatunków jest obecnie realizowana.

Na brak potrzeby tworzenia odrębnej służby wskazują również przykłady przytoczone w przedmiotowym piśmie dot. uprawnień nadawanych w ramach już istniejących służb i organów, np. policji w Hiszpanii czy Austrii. Podobne efekty można zapewne osiągnąć poprzez modyfikację części polskich przepisów, jak również prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych. Warto przy tym wskazać, iż takie działania są już prowadzone. W celu zwiększenia świadomości wśród innych organów odnośnie do istnienia norm prawnych w zakresie ochrony przyrody jak również w celu zwiększenia egzekwowania naruszeń tych norm, w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest projekt LIFE15 GIE/PL/000758 pn. "Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody", finansowany ze środków Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Celem projektu jest podwyższenie poziomu świadomości i wiedzy organów zaangażowanych w prawne aspekty ochrony przyrody, poprawa koordynacji ich działań oraz ułatwienie egzekwowania prawa w zakresie ochrony przyrody. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację pilotażowych działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do tych podmiotów. Od roku 2018 w ramach projektu prowadzone są szkolenia dla Policji. Program szkoleń obejmuje m.in.: analizę przepisów dotyczących form ochrony przyrody i aktów prawnych dotyczących ochrony gatunkowej, zagadnienia z zakresu wycinki drzew i postępowania w sytuacji, gdy drzewo jest siedliskiem chronionych gatunków zwierząt, roślin lub grzybów oraz przybliżenie schematu podejmowania czynności przy prowadzeniu postępowań w sprawie przestępstw i wykroczeń przeciwko przyrodzie. Główne grupy docelowe działań projektu to:

- organy ścigania (m.in. Komenda Główna Policji, komendy wojewódzkie),
- prokuratura (m.in. Prokuratura Krajowa, prokuratury regionalne, prokuratury okręgowe),
- podmioty zaangażowane w ochronę przyrody (m.in. GDOŚ, rdoś, GIOŚ, wioś i inne),
- organy sądownicze (m.in. sądy okręgowe, sądy administracyjne),
- inne podmioty (w tym organizacje społeczne), które mogą występować na prawach strony w postępowaniach dotyczących ochrony przyrody.

Odnosząc się do podnoszonych w przedmiotowym piśmie kontrowersji czy nieufności jaką budzi wykonywanie odstrzału przez uprawnionych członków PZŁ należy wskazać, że eliminacja osobników „konfliktowych” należących do gatunków chronionych zawsze odbywa się na podstawie i w granicach określonych w odpowiedniej decyzji wydanej przez kompetentny organ ochrony przyrody. Nie ma więc znaczenia czy wykonujący należy czy nie należy do PZŁ. Istotne jest, by dysponował odpowiednimi uprawnieniami przewidzianymi prawem.

Ponadto niezrozumiałe jest w tym kontekście łączenie wykonywania odstrzałów przez członków PZŁ z działaniami PZŁ na rzecz zmiany listy gatunków łownych.

Na marginesie należy wskazać, iż pojawiające się w ostatnich latach sytuacje dotyczące postępowania z okazami żywych zwierząt nie dotyczą tylko zwierząt objętych ochroną gatunkową w rozumieniu przepisów *o ochronie przyrody*, ale także inwazyjnych gatunków obcych, w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. *w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych* oraz gatunków podlegających ochronie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. *w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi* (gatunki CITES). Mając powyższe na uwadze w resorcie środowiska zostały podjęte prace mające na celu uregulowanie kwestii dotyczących czasowego przetrzymywania takich zwierząt oraz zapewnienia im należytej opieki.

Reasumując należy stwierdzić, iż zmiany w prawie o tak fundamentalnym zakresie powinny opierać się na racjonalnej ocenie sytuacji, a nie być wynikiem emocjonalnego podejścia nacechowanego podejrzliwością i nieufnością w stosunku do pewnej grupy osób bądź działań organów administracji rządowej. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalne dyrekcje ochrony środowiska regularnie prowadzą szkolenia i warsztaty związane z behawiorem problematycznych gatunków chronionych (w szczególności wilka), sposobami przeciwdziałania sytuacjom konfliktowym, a także kwestiami formalnymi – mechanizmem derogacyjnym czy systemem odszkodowawczym. Resort środowiska stoi na stanowisku, że działania podejmowane przez istniejące służby w oparciu o obowiązujące prawo przyczynią się do złagodzenia napięć w miejscach, w których gatunki objęte ochroną gatunkową wywołują niepokój.

Z poważaniem,

Z upoważnienia Ministra

Małgorzata Golińska

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

/ – podpisany cyfrowo/

Nazwa dokumentu	<i>odp. do Stowarzyszenia dla Natury WILK.pdf</i>
Data weryfikacji	23.06.2021 18:55
Dokument zweryfikowany	PRAWIDŁOWO
Liczba złożonych podpisów	1

Sygnatura 1 z 1	
Dane podpisującego	<i>Małgorzata Golińska; Ministerstwo Środowiska</i>
Kwalifikacja sygnatury	<i>Kwalifikowany podpis elektroniczny</i>
Czas deklarowany złożenia sygnatury	23.06.2021 18:54
Czas deklarowany złożenia sygnatury	23.06.2021 18:54

Czytelny podpis sporządzającego wydruk: .....